

Nieuwsbrief april 2019

Op **dinsdagavond 30 april** zal **Henk Willemse** de maandelijkse lezing van de Historische Vereniging verzorgen. Leden en belangstellenden zijn van harte welkom in Brasserie Springer BOVEN aan de Opweg in Schoonhoven. De zaal is open vanaf 19.30 uur.

Het onderwerp van deze lezing is zeer passend voor de week waarin op 4 en 5 mei de slachtoffers van de Tweede wereldoorlog herdacht worden en de bevrijding gevierd wordt. Henk Willemse zal namelijk de aandacht vestigen op '**Varen in de Merchant Navy 1940-1945.**' In zijn lezing gaat hij in op de lotgevallen van de bemanningen van de Nederlandse handelsvloot gedurende de Tweede Wereldoorlog onder Brits gezag.

Rotterdammer Henk Willemse is zoon van een koopvaardij-officier. Hij deed onderzoek naar aanleiding van de 'oral-history' naar de lotgevallen van zijn vader. Hij vertelt het onbekende verhaal van de schrijnende en gevaarvolle situatie waarin deze Hollandse koopvaardij-bemanningen belandden. Vijf jaar lang werden de bemanningen feitelijk vastgehouden aan boord van de Nederlandse koopvaardij-schepen, veelal tegen hun zin. Afmonsteren was namelijk alleen mogelijk in de thuishaven van het betreffende schip.

Aangezien Rotterdam, Amsterdam, en andere havens in bezet vijandelijke gebied lagen was dit in de praktijk onmogelijk. Er moest worden doorgevaren onder echte oorlogsomstandigheden waarbij de koopvaardij-schepen het letterlijke mikpunt waren van Duitse en Japanse marine. Vele schepen zijn getorpedeerd, onder vuur genomen en op volle zee gebombardeerd waarbij duizenden civiele bemanningsleden van de koopvaardij zijn omgekomen.

Erkenning van de opofferingsgezindheid van deze civiele Hollanders op zee en het oorlogsleed liet na de oorlog nog heel lang op zich wachten. Ook de collectieve erkenning kwam pas laat in 1957 tot stand. In dat jaar werd het oorlogsmonument 'De Boeg' in Rotterdam onthuld. Het monument aan de Rotterdamse Maasboulevard herdenkt de 3500 opvarenden van Nederlandse koopvaardij-schepen die in de Tweede Wereldoorlog het leven verloren.

En eet vooraf een hapje mee!

Voorafgaand aan de lezing is er een 'aanschuifmaaltijd' in Brasserie Springer. De kosten daarvan zijn €15.-. Het is altijd smakelijk en gezellig. Eet u mee?

Noteer en reserveer

De laatste lezing van dit seizoen is op dinsdagavond **28 mei** is Nico Willemse aan het woord. Hij zal het hebben over 'Bodemdaling, Schoonhoven en monumentenzorg'.

Op **21 juni** is de HVS-midzomerwandeling, lees hierover meer in deze nieuwsbrief.

Open Joodse Huizen/Huizen van Verzet

Op **zaterdag 4 mei** zal voor het eerst Open Joodse Huizen/ Huizen van verzet georganiseerd worden in Schoonhoven. Samen met het Streekarchief Midden Holland en de Bibliotheek organiseert de Historische Vereniging bijeenkomsten in een 9-tal huizen waarin voor of in de oorlog Joodse Nederlanders woonden of mensen die een actieve bijdrage leverden aan het verzet tegen de bezetting samenkomen. De kleinschaligheid van de herdenking maakt het grote verhaal invoelbaar. Het gaat niet meer over anonieme groepen, maar over mensen met een naam en een verhaal. Op de meeste locaties vertellen nabestaanden van de bewoners, inwoners van Schoonhoven of andere belangstellenden het

verhaal van de bewoners van de huizen. Het past bij de woorden die de premier van Nieuw-Zeeland onlangs sprak *'spreek de namen uit van degenen die we kwijtgeraakt zijn, in plaats van de naam van de man die hun levens nam.'*

Een deel van de locaties is klein, letterlijk de huiskamer. Hier kan slechts een beperkt aantal mensen aanwezig zijn. In de bibliotheek kunnen veel meer mensen luisteren naar het verhaal van verzetsstrijder dominee Jan Kars. Onder het Schoonhovense stadhuis kan een grote groep luisteren naar het verhaal over jazzmuzikante Clara de Vries. René Kuzee en Ruud Bergamin brengen een live muzikaal eerbetoon aan haar. Over de arts Sebastiaan van Nooten -zoon van de Schoonhovense drukker- vertellen zijn zoon en kleinzoon hier het verhaal van het verzetswerk van hun (groot)vader.

Het complete programma is te lezen op <https://www.openjoodsehuizen.nl/nl/page/4424/schoonhoven> en in bijgaande brochure. De tekst bij locatie 1 in de brochure is helaas niet helemaal correct. De [tekst op de website](#) is gelukkig wél correct. Ons lid Hans Fokker zal daar het (correcte) verhaal van de familie Van Klaveren vertellen.

In de 19e eeuw had Schoonhoven een bloeiende Joodse gemeenschap, maar in de jaren '30 was dat tot een twintigtal geslonken. Bij het begin van de oorlog woonden er drie Joodse families in Schoonhoven, de families Schenk, Van Klaveren en Morisco. Verhalen van de laatste twee worden verteld in de voormalige slagerij, nu café The Limerick (Lopikerstraat 21, 10 uur en 11 uur) en in het woonhuis op Dam 5 (11 uur en 14 uur).

De meest tastbare bewijzen zijn de voormalige synagoge (Haven 13, nu het Edelambachtshuys, de gehele dag te bezoeken) en de Joodse begraafplaats aan de Nes.

Belangstelling in genealogie en (of) trek in koffie?

Op **vrijdag 10 mei is er tussen 10.00 en 12.00 uur** in Gouda in de Chocoladefabriek een stamboomcafé. Het stamboomcafé is een informele bijeenkomst voor enthousiaste belangstellenden. U kunt gezamenlijk aan stamboomonderzoek werken, tips en trucs uitwisselen en een medewerker van het streekarchief is aanwezig als vraagbaak. Soms wordt er kort een bepaald onderwerp uitgelicht.

U kunt uw laptop meenemen. Het streekarchief verzorgt de koffie. Aanmelden via info@samh.nl gewenst, de toegang is gratis.

Hoe goed kent u Schoonhoven? Loop mee met de midzomerwandeling!

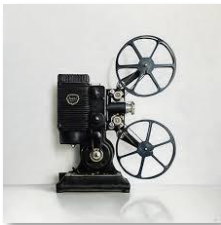

Ter afsluiting van het eerste halfjaar organiseert de HVS een midzomerwandeling voor haar leden en introducees. De stadsgidsen van de Stichting Stadswandeling Schoonhoven zullen speciaal voor de leden van de vereniging een wandeling organiseren 'door de geschiedenis van Schoonhoven'. De gids geeft natuurlijk meer historische informatie dan op de standaard wandeling.

De wandeling wordt gehouden op **vrijdagavond 21 juni 2019**, begint om 19.30 uur. De kosten voor deelname zijn €2.- voor leden van de HVS en €3.- voor niet-leden.

U kunt zich tot 15 juni 2019 opgeven door een email te sturen aan secretaris@historischeverenigingschoonhoven.nl. Een briefje aan de HVS, Postbus 47, 2870 AA Schoonhoven kan natuurlijk ook.

HOP Filmochtend op 9 mei 2019: historische vaarwegen in Zuid-Holland

Op donderdagochtend 9 mei kunt u van 10.30 tot 11.35 uur een historische film komen bekijken in de bibliotheek van Schoonhoven.

In mei wordt een film vertoond van Wilma, met beelden van de stad Schoonhoven en zijn bewoners. In de film verder oude beelden, kaarten en plattegronden van de stad.

De film duurt 65 minuten, de toegang is gratis.

En met de (klein)kinderen naar het kasteeltheater in IJsselstein

De toren van het kasteel in IJsselstein uit 1528 is het laatste tastbare deel van het in 1888 afgebroken gebouw. Ridder Roderick brengt de geschiedenis weer tot leven in een spannende theatervoorstelling.

Ridder Roderick doet dat op 28 april, 5 mei en 26 mei 2019 om 13.30, 14.00, 14.30, 15.00 en 15.30 uur voor kinderen en volwassenen.

Entree € 6.- (incl. museumbezoek), Museumkaart en jongeren t/m 18 jaar gratis toegang.

Meer informatie op <https://www.museumijsselstein.nl/>

Foto: verlichte Kasteeltoren, archief Museum IJsselstein

Peter van der Zwaal, secretaris HVS, 16 april 2019

